

Конар М. В.

magіstr

*Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Кушнір Н. О.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародних економічних відносин
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»*

Konar Mykola

Master

Uzhhorod National University

Kushnir Nataliya

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department International Economic Relations
Uzhhorod National University*

ОЦІНКА ФАКТОРІВ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ

Анотація. У статті розглянуті різні фактори зовнішньоекономічних зв'язків та розкриті авторами кілька аспектів, а також проведений детальний аналіз статистичних даних, які в свою чергу описують та обґрунтовують: аналіз впливу зовнішньоекономічних факторів на українську економіку та бізнес-середовище; дають оцінку торговельних відносин України з іншими країнами та регіонами; розкривають роль міжнародних інвестицій у розвитку українського бізнесу; проводять аналіз геополітичних ризиків та можливостей для українського бізнесу в умовах сучасного світу; описують вивчення впливу міжнародних торгових угод та угод на розвиток українського бізнесу; проводять порівняльний аналіз зовнішньоекономічних викликів та можливостей для різних секторів української економіки; розкривають роль технологічних та інноваційних процесів у зовнішньоекономічних відносинах України. Розкрито зовнішньоекономічні зв'язки, які виконують різноманітні важливі функції в економіці та суспільстві, які дозволяють бізнесу обмінюватися товарами та послугами з іншими; які включають прями інвестиції та портфельні інвестиції, допомагають привертати капітал та технології з-за кордону для розвитку внутрішньої економіки, а також дозволяють бізнесу здійснювати фінансові операції з іншими бізнесами, включаючи обмін валютою, позики, інвестиції та інші фінансові послуги. Описане зовнішнє співробітництво і обмін технологіями, які сприяють розвитку наукового та технічного потенціалу країни, підвищенню продуктивності та його конкурентоспроможності в умовах економічних коливань на внутрішньому ринку так, як грають значущу роль у формуванні економічного, політичного та соціокультурного ландшафту країни, сприяючи її розвитку та впливаючи на її місце в світовій системі під час війни. Стаття вірно відображає важливість зовнішньоекономічних зв'язків для країни та її економічного, політичного та соціокультурного розвитку. Детально розглянуто кілька ключових аспектів, таких як, зовнішні торгові відносини, що дозволяють країні обмінюватися товарами та послугами з іншими країнами, це в свою чергу допомагає розширювати ринки для внутрішніх підприємств і підвищувати конкурентоспроможність продукції, а також зовнішні інвестиції, які включають прями інвестиції та портфельні інвестиції, ті в свою чергу допомагають залучити капітал та технології з-за кордону, що сприяє розвитку внутрішньої економіки та створенню нових робочих місць.

Ключові слова: зовнішньоекономічні зв'язки та відносини, міжнародний поділ праці, торговельний баланс, інвестиційний клімат, міжнародна конкурентоспроможність, міжнародні торговельні угоди, геополітичне середовище.

Вступ та постановка проблеми. Зовнішньоекономічні зв'язки є невід'ємною частиною розвитку сучасного міжнародного бізнесу. Для українського підприємництва ці зв'язки мають велике значення, оскільки вони впливають на конкурентоспроможність фірм, економічний розвиток та стабільність країни в цілому. Оцінка факторів зовнішньоекономічних зв'язків українського бізнесу є важливим завданням, яке допомагає розуміти ситуацію на міжнародних ринках та знаходити шляхи для покращення умов експорту та імпорту.

Питання аналізу розвитку підприємництва в Україні в умовах російсько-української війни є надзвичайно актуальним і потребує подальшого наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний вклад у дослідження зовнішньоекономічних зв'язків країни та підприємств зокрема, внесли такі вітчизняні науковці, як Буравський П.К., Єрмак С.О., Кобзева К.В.,

Курченко К.А., Карковська В.Я., Левицька Я.В., Подольчак Н.Ю., Шостак Л.В. та ін.

Мета статті – дослідження факторів зовнішньоекономічної діяльності українського бізнесу в умовах глобальної турбулентності впродовж 2020–2023 років.

Результати дослідження. Оцінка факторів зовнішньоекономічних зв'язків українського бізнесу є важливою задачею, яка допомагає зрозуміти вплив зовнішнього середовища на економіку країни. Для проведення такої оцінки можна враховувати наступні фактори:

1. Торговельний баланс: аналізувати структуру торговельного балансу України, включаючи експортно-імпортні потоки товарів та послуг.

Аналізуючи структуру валового внутрішнього продукту (далі – ВВП) України за кінцевим використанням, можна дослідити динаміку взаємозв'язку між експортом та імпортом країни протягом останніх років. Цей ана-

ліз дозволить виявити, які частки ВВП припадають на внутрішнє споживання, інвестиції, державні витрати та зовнішню торгівлю, зокрема експорт та імпорт. Такий аналіз допомагає оцінити вплив міжнародних торговельних операцій на економіку країни і визначити, наскільки Україна інтегрована в світовий економічний контекст.

Динаміка співвідношення між експортом та імпортом може вказувати на баланс торговельного обліку України. Наприклад, якщо експорт перевищує імпорт, то це може свідчити про позитивний торговий баланс, що може сприяти збільшенню валюти в Україні. З іншого боку, дефіцит у зовнішньоторговельному балансі може вказувати на залежність від імпорту та може вплинути на стан зовнішньої та внутрішньої стабільності України.

Цей аналіз допомагає економістам, урядовим органам та бізнесу розуміти торговельні тенденції та ризики, пов'язані з міжнародною торгівлею, і розробляти стратегії для покращення торговельного балансу та економічного зростання країни [2].

Авторське спостереження щодо того, що імпорт в Україну в останні роки хронічно перевищує експорт, і різниця може сягати 8% ВВП, може свідчити про дефіцит зовнішньоторговельного балансу країни. Такий торговельний дисбаланс може створити певні економічні виклики та ризики для України.

Ось кілька можливих наслідків цього явища:

- економічний тиск: якщо імпорт значно перевищує експорт, то це може вплинути на стан зовнішньої та внутрішньої стабільності. Цей дисбаланс може створити тиск на обмінний курс національної валюти та може призвести до її депречіації;

- зовнішні зобов'язання: дефіцит зовнішньоторговельного балансу може призвести до збільшення зовнішніх боргів країни, якщо Україна вимушена фінансувати імпорт за рахунок позик або інших зовнішніх джерел фінансування;

- залежність від імпорту: збільшення імпорту може вказувати на залежність України від іноземних товарів і послуг, що може призвести до ризиків для внутрішньої економіки та безпеки постачань.

Для зменшення цього торговельного дисбалансу можуть бути вжиті заходи, такі як стимулювання експорту, обмеження надмірного імпорту, розвиток внутрішнього виробництва, а також політичні та економічні реформи, спрямовані на поліпшення конкурентоспроможності товарів і послуг України на світовому ринку [2].

З рис.1 відмітимо, що впродовж 2005–2022 рр. імпорт перевищував експорт, особливо значний розрив між експортом і імпортом зафіксовано саме у 2022 році – початковий період повномасштабної війни.

2. Інвестиційний клімат: досліджувати ступінь привабливості України для іноземних інвесторів, включаючи правову систему, податкову політику, доступ до ринків та інші фактори, які впливають на потік іноземних інвестицій.

Станом на 31.12.2021 найвагоміші обсяги прямих інвестицій були спрямовані до підприємств в сфері промисловості – 43,7% та установ та організацій, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю, ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 15,5% [3].

До основних країн-інвесторів належать Кіпр – 31,7%, Нідерланди – 21,6%, Швейцарія – 5,8%, Велика Британія – 4,6%, Німеччина – 4,6%, Австрія – 3,0%, Люксембург – 2,4% і Франція – 2,0% [3].

За даними платіжного балансу, опублікованого на сайті Національного банку, за вісім місяців 2023 року чистий приплив прямих іноземних інвестицій оцінено у 2,9 млрд дол. США (у тому числі реінвестування доходів – 2,3 млрд дол. США) [3]. Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України в 2022 році склали 409 660,0 млн грн [3].

Провідними сферами економічної діяльності, за обсягами освоєння капітальних інвестицій, в 2022 році залишалися: промисловість – 30,8%, сільське, лісове та рибне господарство – 12,6%, транспорт, складське господарство, поштова та курерська діяльність – 12,1%, оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 9,0%, державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування – 8,9%, будівництво – 8,0%, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги – 4,3%, інформа-

Таблиця 1

Зовнішньоторговельний баланс України впродовж 2005–2022 рр., млн грн

Номинальний ВВП		Експорт товарів і послуг		Імпорт товарів і послуг		Зовнішньоторговельне сальдо	
		% ВВП		% ВВП		% ВВП	
2005	441452	227252	51,5	-223555	-50.6	3697	0,8
2006	544153	253707	46,6	-269200	-49.5	-15493	-2.8
2007	720731	323205	44,8	-364373	-50.6	-41168	-5.7
2008	948056	444859	46,9	-520588	-54.9	-75729	-8.0
2009	913345	423564	46,4	-438860	-48.0	-15296	-1.7
2010	1082569	549365	50,7	-580944	-53.7	-31579	-2.9
2011	1316600	707953	53,8	-779028	-59.2	-71075	-5.4
2012	1408889	717347	50,9	-835394	-59.3	-118047	-8.4
2013	1454931	681899	46,9	-805662	-55.4	-123763	-8.5
2014	1566728	770121	49,2	-834133	-53.2	-64012	-4.1
2015	1979458	1044541	52,8	-1084016	-54.8	-39475	-2,0
2016	2383182	1174625	49,3	-1323127	-55.5	-148502	-6,2
2017	2982920	1430230	47,9	-1618749	-54.3	-188519	-6,3
2018	3558706	1608890	45,2	-1914893	-53.8	-306003	-8,6
2019	3974564	1636416	41,2	-1947599	-49.0	-311183	-7,8
2020	4194102	1637399	39,0	-1681526	-40.1	-44127	-1,1
2021	5459574	2224704	40,7	-2286067	-41.9	-61363	-1,1
2022	5191028	1840563	35,5	-2712325	-52.3	-871762	-16.8

Джерело: [2]

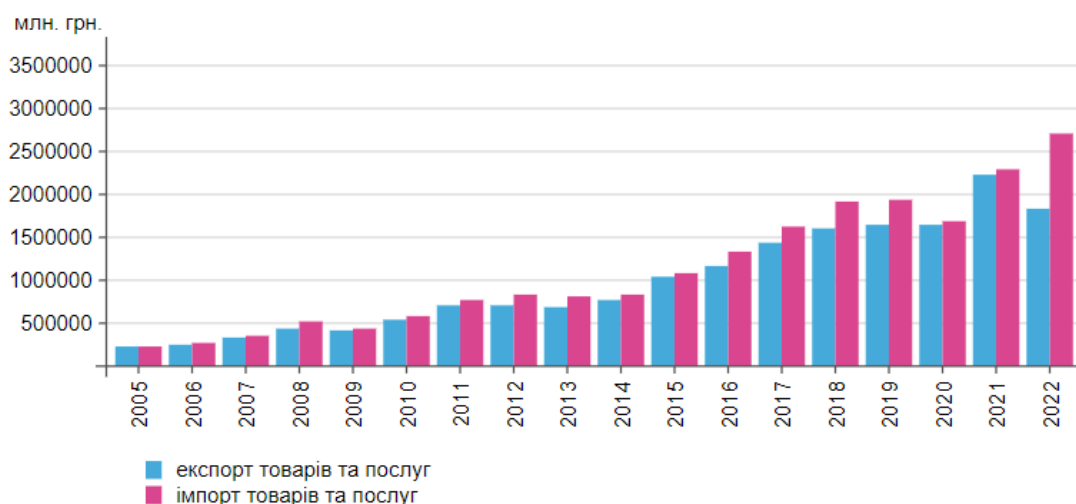

Рис. 1. Динаміка експортно-імпортних операцій в Україні впродовж 2005–2022 рр.

Джерело: [2]

ція та телекомунікації – 4,1%, операції з нерухомим майном – 3,5% [3].

Дані показують, що головним джерелом фінансування капітальних інвестицій в Україні залишаються власні кошти підприємств та організацій,

які становлять значну частку в загальному обсязі капіталовкладень (68,6% відповідно до даних за січень-грудень 2021 року). Кредити банків та інші позики складають меншу частку у фінансуванні капіталовкладень, а саме 5% за цими ж даними. Державні та місцеві бюджети вносять важливий внесок у фінансування капітальних інвестицій, складаючи 17,6% від усіх капіталовкладень за цей період.

3. Міжнародна конкурентоспроможність: дослідити показники конкурентоспроможності України на міжнародному ринку, такі як витрати на

працю, якість продукції, доступ до ресурсів та інші фактори впливають на здатність українського бізнесу конкурувати з іншими країнами. До прикладу, Україна у 2021 році посіла 54-те місце у Світовому рейтингу конкурентоспроможності.

4. Міжнародні торговельні угоди: оцінювати вплив міжнародних торговельних угод, до яких приєдналася Україна, на зовнішньоекономічні зв'язки українського бізнесу.

5. Геополітичне середовище: враховувати політичну ситуацію в регіоні та вплив геополітичних факторів на зовнішньоекономічні зв'язки України.

До прикладу, одним з основних викликів є війна з росією. Ця ситуація має значний вплив на геополітичне становище України, оскільки країна намагається зберегти свою територіальну цілісність та незалежність.

Аналізуючи сферу бізнесу, автори дійшли згоди, що вітчизняний бізнес починаючи з початку активного наступу агресивної росії на територію України зазнав серйозних збитків і руйнувань. За результатами опитування, проведеного Міністерством цифрової трансформації, від початку конфлікту 47% підприємств все ще зупинені або майже не працюють, призводячи до загальних прямих втрат для малого та середнього бізнесу на суму 85 мільярдів доларів, починаючи з 24 лютого 2022 р.

Разом із прогнозованим зменшенням ВВП України принаймні на 30-35% цього року, ця ситуація створює значні виклики для підприємницької активності громадян. Це, у свою чергу, призводить до зростання рівня

безробіття, скорочення доходів найманих працівників і нижчого обсягу сплачених податків до державного та місцевого бюджетів.

Серед ключових проблем, що ускладнюють відновлення та розвиток бізнесу під час війни, можна виокремити недостатню кількість платоспроможних клієнтів, непередбачувану ситуацію в країні та обмежену доступність капіталу [6].

Необхідно відзначити, що в перших днях війни було введено певні пільги для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб з річним оборотом до 10 мільярдів гривень. Зокрема, це включало ставку єдиного податку на обіг у розмірі 2%, скасування мит та митних зборів, а також зниження податку на додану вартість (з 20%) для імпортних товарів. Додатково були скасовані акцизи та знижена ставка ПДВ на пальне до 7%. Крім того, фізичні особи-підприємці 1-2 групи були звільнені від оплати єдиного податку, і був введений мораторій на нарахування штрафів та пені для бізнесу та громадян.

Українське бізнес-співтовариство очікує, що держава прийме певні заходи для підтримки економіки та бізнесу загалом. Для досягнення цієї мети, члени Європейської Бізнес Асоціації (ЄБА) визначили основні пріоритети на 2023 рік, які включають в себе допомогу відновленню та реконструкції України, а також сприяння привертанню іноземних інвестицій до нашої країни.

Другим важливим пріоритетом є питання євроінтеграції, яке охоплює широкий спектр аспектів, включаючи адаптацію законодавства України до європейських стандартів, підтримку бізнесу у входженні на європейські ринки та інше.

Третім пріоритетом безумовно є покращення співпраці з державними органами у боротьбі з тіньовою економікою, яка в залежності від сектору може становити від 25 до 70%, і це призводить до нерівних умов для бізнесу та перешкоджає розвитку чесної підприємницької діяльності.

Четвертим пріоритетом є сприяння продовженню цифрової трансформації послуг та спрощення контрольних та дозвільних процедур, зокрема, в галузі охорони здоров'я, фітосанітарного контролю та цифровізація всіх митних процедур. Також важливою є дерегуляція та ефективна реалізація реформи системи дозвільного регулювання.

Автори розділяють думку з приводу ключової задачі – суттєве зменшення втручання держави в бізнес, перегляд інстру-

ментів контролю та регулювання для забезпечення їхньої ефективності (оскільки наразі в Україні існує практично 1000 інструментів державного регулювання для бізнесу) [7].

За даними Незалежної асоціації банків України станом на 29.09.2023 [5]: очікуване зростання реального ВВП України в другому кварталі 2023 року становило 19,5% в порівнянні з попереднім роком. Це значне зростання було очікуваним через те, що в другому кварталі 2022 року був сильний економічний спад, обумовлений початком повномасштабного військового конфлікту, який призвів до мінімізації економічної активності. У порівнянні з 2021 роком, реальний ВВП в другому кварталі 2023 року склав лише 75% від попереднього показника до війни. У першому кварталі 2023 року цей показник становив 76%, що може свідчити про стабілізацію економічної активності на рівні трьох чвертей від попереднього обсягу до війни.

Це зростання свідчить про відновлення економіки після важких подій і сильного спаду у 2022 році. Така стабілізація може бути важливою для подальшого відновлення та розвитку економіки України після військового конфлікту [5].

Проаналізована авторами інформація показує деяке відновлення промислового виробництва в Україні після важких подій, що сталися в результаті військового конфлікту.

У другому кварталі 2023 року промислове виробництво зросло на 16,6% в порівнянні з попереднім роком і становило 67% від попереднього обсягу до війни. Суттєвий ріст був зафіксований в енергетичному секторі, де виробництво досягло 70% від попереднього обсягу після 64,5% у першому кварталі. Також в переробній промисловості спостерігалось певне відновлення, де виробництво досягло 64% від попереднього обсягу, порівняно з 62% у першому кварталі. Проте добувна промисловість показала дещо гірший результат, досягаючи 71% від попереднього обсягу в другому кварталі порівняно з 75% у першому кварталі.

Ці дані вказують на поступовий процес відновлення промислового виробництва в Україні, проте деякі сектори можуть потребувати додаткових заходів для відновлення до попереднього рівня. Усе ж це позитивний сигнал для економіки країни після важких подій [5].

Зростання роздрібною торгівлі в Україні є важливим показником відновлення економіки після складних подій, пов'язаних із військовим конфліктом. У другому кварталі 2023 року обсяг роздрібного товарообігу зрос на понад 27% порівняно з попереднім роком. Ця динаміка виявляється найвищою серед ключових галузей економіки.

Обсяг обороту роздрібною торгівлі в реальних цифрах досяг понад 88% від попереднього обсягу до війни, що представляє собою значне відновлення. У порівнянні з першим кварталом 2023 року, коли обсяг склав менше 87% від попереднього обсягу, це свідчить про зростання та стабілізацію роздрібною торгівлі в Україні.

Ця позитивна динаміка може бути вказівником на те, що споживачі в Україні починають активніше витратити кошти на товари та послуги, що сприяє підтримці внутрішнього ринку і відновленню після кризи [5].

За наданими даними, галузь будівництва в Україні відзначила досить значне зростання в другому кварталі 2023 року, збільшившись на більш як 60% в порівнянні з попереднім роком. Проте важливо враховувати, що це зростання порівнюється з періодом кризи в другому кварталі 2022 року, коли будівельна активність зазнала великого зниження.

Незважаючи на високі темпи зростання, галузь будівництва пасує в процесі відновлення. У другому кварталі 2023 року обсяги будівельних робіт становили лише трохи більше ніж 41% від попереднього обсягу до війни. Це свідчить про те, що будівельна галузь ще не відновилася повністю і може вимагати додаткових заходів та стимулів для відновлення активності.

Потужна діяльність у будівництві є важливою для розвитку і відновлення інфраструктури та житлового фонду країни. У відновленні будівництва можуть бути важливою ролі державної політики та інвестицій в цей сектор [5].

Висновки. Україна переживає складну економічну ситуацію через війну. З одного боку, важливо підтримувати функціонування бізнесу та економіки, а з іншого боку, необхідно виділяти кошти на потреби армії і соціальні витрати. Це призводить до очевидного конфлікту між державою і підприємцями, який потрібно вирішувати шляхом діалогу.

Необхідно шукати збалансовані рішення для виходу з цієї ситуації, які дозволять одночасно поповнювати бюджет, вирішувати проблеми логістики та експорту і шукати оптимальну модель оподаткування. Тільки таким чином ми зможемо найшвидше перемогти ворога і повернутися до мирного життя.

Узагальнюючи, автори дійшли висновків, що оцінка факторів зовнішньоекономічних зв'язків українського бізнесу є складною та багатоаспектною задачею. Вона вимагає аналізу політичної стабільності, економічних показників, ролі міжнародних організацій та угод, а також геополітичного розташування України. Тільки через комплексний підхід до оцінки можна зрозуміти ситуацію на міжнародних ринках та знайти шляхи для покращення зовнішньоекономічних зв'язків українського бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Дерід І.О. Сутність та види зовнішньоекономічних зв'язків. Зовнішньоекономічна політика: сутність, типи, принципи та основні напрямки реалізації : план-конспект лекцій з дисципліни Зовнішньоекономічні зв'язки України. ХНУ імені В. Н. Каразіна. С. 4–6.
2. Експорт та імпорт України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/> (дата звернення: 07.10.2023).
3. Інформаційно-аналітичні матеріали щодо інвестиційного клімату в Україні. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=93e0fdd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiinoGoKlimatuVUkraini>
4. Україна посіла 54 місце у Світовому рейтингу конкурентоспроможності. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3291328-ukraina-posila-54-misce-u-svitovomu-rejtingu-konkurentospromoznosti.html>
5. Макроекономічний аналіз на 29 вересня 2023 року. URL: <https://nabu.ua/ua/makroekonomichnij-analiz-na-29-veresnya-2023-roku.html>
6. Бізнес в умовах війни: що заважає підприємцям працювати. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/chas-dlya-robotiyak-vidnovlyuvavsya-ta-adaptuvavsya-ukrajinskiy-biznes-za-rik-viyini-12154170.html>
7. Час для роботи: як відновлювався та адаптувався український бізнес за рік війни. URL: <https://www.unian.ua/economics/finance/chas-dlya-robotiyak-vidnovlyuvavsya-ta-adaptuvavsya-ukrajinskiy-biznes-za-rik-viyini-12154170.html>

References:

1. Derid I. O. *Sutnist ta vydy zovnishn'oekonomichnykh zvyazkiv. Zovnishnoekonomichna polityka: sutnist, typy, pryntsypy ta osnovni napryamky realizatsiyi* [The essence and types of foreign economic relations. Foreign economic policy: essence, types, principles and main directions of implementation]: plan-konspekt lektsiy z dystsypliny Zovnishn'oekonomichni zvyazky Ukrainy. KHNU imeni V. N. Karazina, pp. 4–6. (in Ukrainian)
2. Eksport ta import Ukrainy [Exports and imports of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/eximp/> (accessed October 7, 2023). (in Ukrainian)
3. Informatsiyno-analitychni materialy shchodo investytsiynoho klimatu v Ukraini [Information and analytical materials on the investment climate in Ukraine]. Available at: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=93e0f-dd8-41bc-4737-a700-75d32c29d885&title=InformatsiinoanalitichniMaterialiSchodoInvestitsiynogoKlimatuVUkraini> (accessed October 7, 2023). (in Ukrainian)
4. Ukraina posila 54 mistse u Svitovomu reytnhu konkurentospromozhnosti [Ukraine is ranked 54th in the World Competitiveness Ranking]. Available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3291328-ukraina-posila-54-misce-u-svitovomu-rejtnhu-konkurentospromozhnosti.html> (accessed October 7, 2023). (in Ukrainian)
5. Makroekonomichnyy analiz na 29 veresnya 2023 roku [Macroeconomic analysis as of September 29, 2023]. Available at: <https://nabu.ua/ua/makroekonomichnyy-analiz-na-29-veresnya-2023-roku.html> (accessed October 7, 2023). (in Ukrainian)
6. Biznes v umovakh viyny: shcho zavazhaye pidpryyemtsyam pratsyuvaty [Business in conditions of war: what prevents entrepreneurs from working]. Available at: <https://www.unian.ua/economics/finance/stalo-vidomo-yak-ukrajinskiy-biznes-ogovtuyet-sya-vid-pershogo-shoku-viyni-novini-ukrajina-11874339.html> (in Ukrainian)
7. Chas dlya roboty: yak vidnovlyuvavsya ta adaptuvavsya ukrayins'kyy biznes za rik viyny [Time for work: how Ukrainian business recovered and adapted during the war year]. Available at: <https://www.unian.ua/economics/finance/chas-dlya-roboti-yak-vidnovlyuvavsya-ta-adaptuvavsya-ukrajinskiy-biznes-za-rik-viyni-12154170.html> (in Ukrainian)

ASSESSMENT OF FACTORS OF FOREIGN ECONOMIC RELATIONS OF UKRAINIAN BUSINESS

Summary. The article considers various factors of foreign economic relations and discloses several aspects, as well as a detailed analysis of statistical data, which in turn describe and substantiate: analysis of the impact of foreign economic factors on the Ukrainian economy and business environment; assessment of Ukraine's trade relations with other countries and regions; disclosure of the role of international investment in the development of Ukrainian business; analyze geopolitical risks and opportunities for Ukrainian business in the modern world; describe the study of the impact of international trade agreements and treaties on the development of Ukrainian business; conduct a comparative analysis of foreign economic challenges and opportunities for various sectors of the Ukrainian economy; describe the role of technological and innovative processes in Ukraine's foreign economic relations. The article describes foreign economic relations, which perform a variety of important functions in the economy and society, which allow businesses to exchange goods and services with others; which include direct investment and portfolio investment, help attract capital and technology from abroad to develop the domestic economy, and allow businesses to conduct financial transactions with other businesses, including currency exchange, loans, investments and other financial services. External cooperation and technology exchange are described as contributing to the development of the country's scientific and technical potential, increasing productivity and its competitiveness in the face of economic fluctuations in the domestic market, as they play a significant role in shaping the country's economic, political and socio-cultural landscape, contributing to its development and influencing its place in the global system in times of war. The article accurately reflects the importance of foreign economic relations for the country and its economic, political and socio-cultural development. Several key aspects are discussed in detail, such as foreign trade relations, which allow a country to exchange goods and services with other countries, which in turn helps to expand markets for domestic enterprises and increase the competitiveness of products, as well as foreign investment, which includes direct investment and portfolio investment, which in turn helps to attract capital and technology from abroad, which contributes to the development of the domestic economy and the creation of new jobs.

Key words: foreign economic ties and relations, international division of labour, trade balance, investment climate, international competitiveness, international trade agreements, geopolitical environment.